

N:o 204.

Af Herr Matts Pehrsson: Om nedsättning i hamnungälder samt lindring i lots-, fyr- och båk-afgifter m. m.

Sveriges isolerade läge, med dess vidsträckta kust samt dervid belägna städer och landningsplatser äfvensom betydliga skärgårdar, fordrar för handeln och samfärdseln en icke obetydlig skeppsstyrka, och det fanns en tid, då man, inseende vigten häraf, ansträngde hela sin förmåga för att främja sjöfarten och lät sig dervid icke ledas af egensidiga uppfattningar och egennyttiga intressen, utan ensamt af det oförvillade förnuftet med sina rena beräkningar och denna allmänna anda, hvarförutan ett folk aldrig i tidernas längd kan hvarken förkofra sig eller ega bestånd. En annan tid, den räknar blott några decennier, har kommit, som för ögonblickets tarfliga, men lättförvärfvade vinst försakar, förbiser och tillspilloger de egna fördelar högtänkte fäder genom kloka råd och medborgerliga bemödanden förvärfvade landet, och det lider intet tvifvel att den närmaste framtiden skall öfvertyga alla dem, hvilka äro tillgängliga för skäl och bevis, att Svenska kust- och sjöfartens tillvaro är i behof och beroende af genomgripande förändringar, af en förnuftstidsenlig och nationlig omreglering och utveckling, lossandet af band, som nu fjettra dess verksamhet, och upphäfvande af stadganden, som tillkommit utan den mogna och pröfvade erfarenhet, hvilken är så nödvändig för lagstiftaren, om han icke skall åstadkomma ohjelpig skada i stället för allmänt gagn. Betänke man blott hvilka mäktiga krafter skeppsbyggeriet fordom utvecklade, hvilken höjd det hann under en Chapmans ledning, hvilka oerhörda inkomster skogs-, varfs- och jernverksegare med flera industriidkare deraf drogo, för att icke tala om den stora del af befolkningen, som dermed sysselsattes och deraf hade sin rikliga utkomst, — och nu — huru det småningom aftynar, huru denna inhemska näringskälla efter hand utsinar, den seglande handelsflottan årligen i betänkelig grad förminskas och huru i sammanhang dermed omsider brist måste uppstå på sjövandt och dugligt manskap bland kustorternas och skärgårdarnes befolkning, som i farans stund kallas till landets försvar och att bemanna örlogsflottan. Låt vara, att ångfartygsfarten genom sin utsträckning gjort det förut stora antalet af fartyg för kustfartens bedrivande i någon mån öfverflödigt; men att vår handelsflotta behöfver en icke

obetydlig tillväxt för att motsvara sitt ändamål inhemtas af Kongl. Maj:ts och Rikets Kommers-kollegii sednaste berättelse om handeln och sjöfarten och lästetalets årliga nedgående; derpå har man ock i de Norrländska hamnarne och lastageplatserna under det seglationen är öppen slående exempel. Det är nemligen med samma förvåning, ehuru icke med samma känsla, som då man i främmande land ser den kära fosterländska flaggan vaja för vinden, man i Norrländska farvattnen upptäcker ett eller annat Svenskt fartyg, då man deremot får se tjugtals af våra bröder Norrmännens eller deras från andra sidan Östersjön flagga från masterna på de fartyg, som föra våra trävaror, vår tjära, med ett ord, våra skogsprodukter till utrikes ort. Hvad en sådan minskning i frakt-förtjenst, som härigenom uppkommer, i sig sjelf verkligen har att betyda för Staten, den allmänna rörelsen, den enskilde skeppsredaren, ja, för den arbetande klassen, hvilka bedröfliga följer den i korta ord, men för långa tider, innebär i afseende å det allmänna väståndet och den personliga utkomsten, derom kan blott med saken och omständigheterna mera hemmastadda göra sig en klar och opartisk föreställning. Komma så härtill i betraktande dryga utskylder till Staten i bevillningsväg, afgifter under namn af lots-, last- och fyrbåkspenningar, samt dessutom hamn- och grundpenningar, hvilka båda sednare utgå, besynnerligt nog, till egare af enskilda lastageplatser och landningsställen vid sågverken, merendels till större belopp mot hvad i städerna måste under enahanda benämning erläggas, utan att någon hamn- eller brokaj begagnas, emedan de bevisligen på de flesta ställen saknas och icke nog dermed, äfven till närmaste stad, ehuru dess hamn icke anlöpits, och hafva de flesta af dessa afgifter tillkommit utan de fordna Rikets Ständers eller de sjöfarandes hörande och medgifvande. Visserligen har man skäl till den förmodan, att båkafgiften innan kort skall blifva ordnad på ett för skeppsegare och sjöfarande tillfredsställande sätt, och man blir Regeringen tack skyldig om den, åtminstone i detta fall, går folkets billiga önskningar till mötes, men lika önskvärdt är att den hädanefter egnar en oafbruten och synnerlig uppmärksamhet åt öfriga sjöfartsförhållanden, som tarfva och högeligen påkalla en tidsenlig förhättring.

För att ställa dessa i sitt behöriga och länge efterlängtade skick, för att häfda en af landets viktigaste näringsgrenar och häfva den ståndpunkt den för icke längesedan innehade från det beklagliga förfall, hvaruti den sedermera iråkat och för närvarande befinner sig, för att skaffa utkomst och bröd åt en icke obetydlig del af kusternas och skärgårdarnes bebyggare, intrader till Staten, förtjenst för skeppsvarfven och skeppsrederierna samt slutligen för krigsflottan en besättning, som eger sjömanskap och således genast, då behof göres, kan ingå i aktiv tjenstgöring — fördelar, en och hvar för sig sjelf betraktad så stor och öfvervägande, att den måste af hvarje sann fosterlandsvän uppmärksammas och till sitt egna värde uppskattas samt af hvarje upplyst och folklig Regering behjertas — bör man, efter min oförgrifliga mening, hädanefter ställa sig till ofrånviktig

efterrättelse våra bröder Norrmännens exempel. Vi måste här, likasom de der, göra alla billiga och därför möjliga uppoffringar för att underlätta skeppsbyggeriet och sjöfarten, alla hinder måste rördjas ur vägen, och, om detta icke är görligt, likväl de hufvudsakligaste och flesta, men framför allt måste hvarje enskildt intresse, huru mäktigt som helst, maka åt sig och stå tillbaka för det allmänna bästa. I denna riktning har Norska folket och dess Regering framgått och derigenom beredt ofantliga tillgångar åt en af landets rikaste förvärfsgrenar, på samma gång som betydliga inkomster åt statskassan.

Att sträfvä till samma mål är hvarje sann fosterlandsväns ej mindre ära än pligt, och för att åtminstone kunna närma sig dit, om än icke på en gång upphinna det, tager jag mig friheten vördsamt föreslå,

1:o att hamnungälderna i de städer, der det billigtvis låter sig göra, nedsättas för fartyg så lågt som möjligt och att i alla andra hamnar, vid bruk eller sågverk, grund- och barlastpenningar helt och hållet afskaffas; enär dessa äro en pålaga, som tillkommit utan f. Rikets Ständers samt de sjöfarandes hörande och bifall, och att tullkammare, vid fartygs klarerande, hädanefter icke må vägra klarering vid skeppares bestridande af en sådan obehörig afgifts erläggande, helst fartyget vid lastens intagande icke egt vidare skydd, än att det haft sitt ankare i botten;

2:o att i sammanhang dermed en lindring i lots-, fyr- och båkafgifter samt lastpenningarne måtte för framtiden åstadkommas; enär dessas för närvarande höga belopp menligt inverka på Svenska sjöfartens verksamhet.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1867.

M. Pehrsson.
